

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΑΣ ΕΝΩΝΕΙ

Έτυχε να δούμε το Super Bowl, την ετήσια διοργάνωση φούτμπολ στις ΗΠΑ (ναι, κάποιοι από εμάς έχουν αυτό το guilty pleasure). Το Super Bowl αποτελεί την μεγαλύτερη αθλητική διοργάνωση της χώρας, και μια από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως. Επίσης στο ημίχρονο, υπάρχει πάντα ένα μουσικό event, από τα σημαντικότερα της χρονιάς κι αυτό, από άποψη ακροαματικότητας τουλάχιστον. Τρώγοντας λοιπόν τα hot dog και πίνοντας την coca cola μας (ή το κάνεις σωστά ή δεν το κάνεις καθόλου), στο ημίχρονο ήρθαμε αντιμέτωπες με αυτή την εικόνα:

Λόγω της εκτύπωσης του περιοδικού θα χρειαστεί να περιγράψουμε. Στη μέση είναι ο Αμερικάνος ράπερ Kendrick Lamar, και γύρω του, μαύροι χορευτές ντυμένοι στα άσπρα, κόκκινα και μπλε, όπου με το στήσιμο τους σχηματίζουν την αμερικανική σημαία. Πέρα από το ανατριχιαστικό του πράγματος, το θέαμα αυτό μας έβαλε σε κάποιες σκέψεις τις οποίες θα θέλαμε να μοιραστούμε.

Στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού που κρατάτε στα χέρια σας γράφαμε πως:

Η μουσική βιομηχανία αγκάλιαζε το ραπ κι αυτό περισσότερο μετέτρεπε την κοινωνία σε άτομα, παρά την αναδείκνυε. Η «φωνή της κοινότητας» μπορεί να ακουγόταν όλο και πιο καμπάνα, αλλά γινόταν όλο και λιγότερο «της κοινότητας», πράγμα που έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία.¹

Θα εμψλουτίσουμε αυτή την άποψη λέγοντας πως όχι μόνο με τη διαδικασία αυτή μετατρέπεται η κοινωνία σε άτομα, αλλά και ακόμη περισσότερο αυτά τα άτομα συντονίζονται μέσω της μουσικής, σε ένα εθνικό ταυτόχρονο. Δημιουργείται, δηλαδή, μια νέα «κοινότητα», αυτή του εθνικού κορμού. Το μήνυμα είναι σαφές: δεν έχει σημασία τι λες, αν είσαι ράπερ, μαύρος, λευκός, εργάτης ή καλλιτέχνης, αυτό που όλους μας ενώνει, ή που θα πρέπει να μας ενώνει, είναι η σημαία. Στην περίπτωση του Lamar, ένας μαύρος ράπερ προερχόμενος από το ίσως πιο σκληρό γκέτο των ΗΠΑ, το Κόμπτον, χρησιμοποιείται ως σύμβολο εθνικής ενότητας, στην σημαντικότερη μουσική διοργάνωση της χρονιάς. Εντάξει το ξέρουμε, οι άνθρωποι είναι μάστορες στο είδος τους όσον αφορά το θέαμα, αλλά κάθε φορά μας εκπλήσσουν σαν την πρώτη!

Ας δούμε όμως, πώς πάει αυτό και στην εγχώρια μουσική βιομηχανία, ή για την ακρίβεια πώς θα 'θελαν να πάει:

Ένας σαραντάρης ράπερ γίνεται εθνική-συλλογική φωνή, μιλώντας για το limbo στο οποίο αιωρείται η μουδιασμένη κοινωνία, χωρίς πολιτικό υποκείμενο, χωρίς συλλογική αφήγηση.²

Σε αυτό το απόσπασμα νομίζουμε φαίνεται ξεκάθαρα ο λόγος που

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΜΕΓΑΛΗ ΜΠΑΝΤΑ...

Στην φωτογραφία, βλέπουμε το άγαλμα του Brian Epstein, μάνατζερ των Beatles, που εγκαινιάστηκε το 2022 στο Λίβερπουλ. Στα αποκαλυπτήρια, μεταξύ άλλων, ειπώθηκαν τα εξής:

Μόνο από οικονομικής πλευράς, βοήθησε να εμπνευστεί μια βιομηχανία που αξίζει τουλάχιστον 100 εκατομμύρια λίρες ετησίως, χωρίς εμείς οι υπόλοιποι να ρίξουμε στάλα ιδρώτα, και που απασχολεί 1 στους 100 ανθρώπους (του ομιλητή συμπεριλαμβανομένου).³

Νομίζουμε πως το χτίσιμο αυτού του αγάλματος κάνει δυο πράγματα. Πρώτα, αναδεικνύει την κρατική χρησιμη πλευρά της πολιτισμικής παραγωγής. Στην περίπτωση των Beatles, η χρησιμότητα αφορά την συμβολή τους σε αυτό που έχει περιγραφεί από τους Αμερικάνους ως «βρετανική εισβολή» στην παγκόσμια μουσική βιομηχανία. Επίτευγμα πολύ σημαντικό για το Βρετανικό κράτος αφού πέρα από εξαγωγές αξίας 100 εκ. λιρών, με αυτό τον τρόπο διεκδικεί και παγκόσμια πολιτισμική κυριαρχία. Δεύτερον, εστιάζοντας σε συγκεκριμένα πρόσωπα, τους καλλιτέχνες ή εν προκειμένω τον μάνατζερ, αποκρύπτεται ο μηχανισμός ανάδειξης ενός είδους μουσικής ως κυρίαρχου. Πράγματι, «είναι εύκολο να τιμάς τους ανθρώπους που βρίσκονται στο προσκήνιο, αλλά είναι πολύ πιο δύσκολο να τιμήσεις αυτούς που βρίσκονται στα παρασκήνια».⁴ Γιατί αυτοί που βρίσκονται στα παρασκήνια και κάνουν την πραγματική δουλειά, λειτουργούν περισσότερο σαν μηχανισμός και λιγότερο σαν φυσικά πρόσωπα. Ένας μηχανισμός, κομμάτι της μουσικής βιομηχανίας, που σκοπό έχει να υλοποιεί τις στρατηγικές που έχει χαράξει το κράτος και που θα στελεχωθούν, από όσους βρίσκονται στο προσκήνιο, είτε εν γνώση είτε εν αγνοία τους.

1. Στο www.thefifthbeatlestory.com.

2. «Ο μάνατζερ των Beatles, Μπράιαν Επστάιν, έγινε άγαλμα στο Λίβερπουλ», *Καθημερινή*, 28/08/2022.

ο (πρώην Υπουργός Πολιτισμού, ε.) κύριος Ξυδάκης, και άλλοι επιφανείς δημοσιογράφοι και κρατικοί υπάλληλοι ενθουσιάζονται με τον Λεξ και με τις μεγάλες συναυλίες οποιουδήποτε είδους. Αυτό που τους απασχολεί στην πραγματικότητα δεν είναι ούτε το περιεχόμενο ούτε το στυλ της μουσικής, αλλά η έκφραση της «εθνικής-συλλογικής φωνής». Η έκφραση της φωνής αυτής, τώρα, είναι εξόχως σημαντική για το κράτος, ειδικά σε καιρούς παγκό-

σμιου διακρατικού ανταγωνισμού και προφανώς δεν αφήνεται στην τύχη της, ούτε έχει να κάνει με τον όποιο «καλλιτέχνη» ατομικά. Εκεί πιάνουν δουλειά σοβαροί μηχανισμοί που δουλεύουν στο παρασκήνιο από τους μάντζερς και τις μουσικές εταιρίες έως τα μέσα ενημέρωσης και το Υπουργείο Πολιτισμού. Όλοι οι μηχανισμοί δηλαδή που σχηματίζουν αυτό που λέμε μουσική βιομηχανία ενός κράτους. Και όλοι αυτοί οι μηχανισμοί συμβάλλουν στο να δημιουργείται μια εθνική ενότητα στη βάση της μουσικής.

Ένα σχετικά τρανταχτό τέτοιο παράδειγμα νομίζουμε, ήταν οι live streaming συναυλίες που οργανώθηκαν, και κάποιες φορές χρηματοδοτήθηκαν κρατικά, την περίοδο της καραντίνας. Το κράτος δεν ενδιαφερόταν για το αν θα τραγουδάει ο Bloody Hawk στον Νιάρχο³ ή η Βασιλική Όπερα του Λονδίνου, αρκεί να περνούσε το εθνικά ωφέλιμο μήνυμα της περιόδου: Ακούμε όλοι μαζί την ίδια μουσική, αλλά το σημαντικότερο είναι ότι όλοι μαζί κάνουμε ό,τι μας λέει το κράτος. Όπως πολύ εύστοχα το παρατήρησε ο Στάθης Δρογώσης, ένας μουσικός που συμμετείχε σε τέτοια live:

«Θέλαμε να πούμε ότι, αν και "Μένουμε σπίτι", υπάρχει κάτι ωραίο να κάνουμε», εξηγεί. «Τέτοιες μέρες αναρωτιέσαι πώς να βοηθήσεις ως καλλιτέχνης. Ίσως ανακουφίζοντας μια οικογένεια στο σαλόνι της. Με το τραγούδι γίνεσαι μέρος μιας ομάδας, μέσα από μια τέχνη που δεν ξεδιπλώνεται στον χώρο, αλλά στον χρόνο».⁴

Πράγματι μέσα από αυτή τη διαδικασία γίνεσαι μια ομάδα. Λέγεται έθνος. Και το κράτος τρίβει τα χέρια του.

1. «Μουσική Βιομηχανία ας αρχίσουμε να δίνουμε σημασία στο "βιομηχανία", όχι μόνο στο "μουσική", *Antifa* #93, 12/2024.

2. Νίκος Ξυδάκης, «Λαϊκός μοντερνισμός σε μουδιασμένη κοινωνία», *Εφ. Συν.*, 07/12/2024.

3. «Bloody Hawk: Ο γνωστός ράπερ στο Κέντρο Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος», *Πρώτο θέμα*, 09/09/2020.

4. «Η μουσική ως μέσο εμπύκωσης», *Καθημερινή*, 02/04/2020

ΕΝΩΜΕΝΟ - ΔΥΝΑΤΟ!

Δεν είναι μόνο οι αριστεροί δημοσιογράφοι που ασχολούνται με τον Λεξ. Στο άρθρο της καθημερινής που απεικονίζεται παραπάνω η συγγραφέας λέει:

Ίσως το μόνο που πραγματικά να αλλάζει εδώ είναι μια ελαφρώς επαυξημένη αγωνία να συνδιαλλαγεί με αυτούς που νιώθει απέναντι και «Τους συμφέρει να με λένε βασιλιά του underground» («Νυχτερίδες»)¹.

Άρθρα σαν και το παραπάνω, προσπαθούν να καλωσορίσουν την διάθεση συνδιαλλαγής που παρουσιάζει ο Λεξ (και ο κάθε Λεξ). Πέρα όμως από τις διαθέσεις του ενός ανθρώπου, αν κάτι γίνεται σαφές είναι οι προθέσεις των αφεντικών. Και στην προκειμένη περίπτωση είναι η διάθεση της Καθημερινής να συνδιαλλαγεί μαζί του. Προφανώς με σκοπούς παρόμοιους με αυτούς που περιγράφονται στο κυρίως κείμενο.

1. «Ο ΛΕΞ είναι ξανά εδώ», *Η Καθημερινή*, 23/11/2024.

3/1: Σηπλαιολόγοι ανησυχούν για τη στατικότητα του Κηφισού και μελετούν την υπόγεια κοίτη του. Ανακαλύπτουν τρεις λίμνες. Το «ελπιδοφόρο» λένε είναι «πως η λίμνη έχει ψάρια». Δηλαδή αν καταρρεύσει, μπορεί να μην περνούν πια αμάξια, αλλά θα περνούν ψαρόβαρκες.

16/1: Καινούργιος νόμος στη Γερμανία διευκολύνει τη διόρθωση φύλου και ονόματος. Πάνω από 100 άτομα τη μέρα καταθέτουν τέτοιες αιτήσεις. Ο Σβεν Λίμπιχ, καταδικασμένος σε ποινή 18 μηνών για νεοναζιστικές δράσεις, χρησιμοποιεί τη νομοθεσία για να αλλάξει το φύλο και το όνομά του σε «Μάρλα-Σβένγια Λίμπιχ» ώστε να εκτίσει την ποινή του σε γυναικείες φυλακές. Εμείς τώρα είμαστε πάγιοι υποστηρικτές των δικαιωμάτων των φυλακισμένων, αλλά το σχέδιο του ναζι μπάζει λιγούλακι. Γιατί στις γυναικείες φυλακές μπορεί να είναι ακόμη λιγότερο ευπρόσδεκτος.

21/1: Ο Ντόναλντ Τραμπ ορκίζεται νέος πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών. Στο πλαίσιο της ορκωμοσίας του ο Ίλον Μασκ σηκώνει το κεράκι λίγο ύποπτα. Ακολουθεί παγκόσμια κατακραυγή. Πάντως, αν δεν πιάσει η παλιά καλή υπερασπιστική γραμμή πως ο χαιρετισμός δεν ήταν ναζιστικός αλλά αρχαιοελληνικός, ο Μασκ μπορεί πάντα να πάει στη Γερμανία να αλλάξει φύλο και όνομα.

24/1: Καθηγητής φυσικής αγωγής στην Εύβοια βάζει μαθητές να του κάνουν μασάζ ενώ ξαπλώνει ημίγυμνος στα πλαίσια του μαθήματος «Αρχαία Ελληνική Μάλαξη». Μετά τον «αρχαιοελληνικό χαιρετισμό» δηλαδή, δίνεται νέο νόημα και στον «αρχαιοελληνικό μαλάκα».

31/1: Κύμα μποϊκοτάζ προς συγκεκριμένες αλυσίδες σούπερ μάρκετ για τις αυξημένες τιμές ξεσπά στα Βαλκάνια. Οι αλυσίδες είναι γερμανικές και ιταλικές. Στο κίνημα συμμετέχει ακόμη κι ο πρωθυπουργός του Μαυροβουνίου, προφανώς επειδή ο μισθός του δεν του επιτρέπει να αγοράσει μακαρόνια από τα Λιντλ. Στην Ελλάδα ευτυχώς δεν παρατηρούνται τέτοια φαινόμενα. Γιατί ο Μητσοτάκης, ακόμη κι αν ζοριστεί με τις τιμές των μακαρονιών στα Λιντλ, μπορεί τουλάχιστον να πάει για ψάρεμα στον Κηφισό.

1/2: Ο Νίκος Δένδιας παρουσιάζει τη νέα στολή του «Σύγχρονου Έλληνα Μαχητή». Η νέα στολή θα κοστίσει 204 εκατομμύρια ευρώ, αλλά το θετικό, τονίζει, είναι πως «η ελληνική αμυντική βιομηχανία θα παράξει περίπου το 90%» του εξοπλισμού καθιστώντας το ελληνικό αμυντικό οικοσύστημα έναν μοχλό ανάπτυξης της οικονομίας μας». Ωραίο πράγμα οι μοχλοί. Παίρνουν λεφτά απ' την τσέπη μας και τα κάνουν τσέπες για τους καραβανάδες. Κι έτσι αναπτύσσεται η οικονομία. Μήπως τουλάχιστον να επιστρέψουμε στη στολή του «αρχαίου Έλληνα μαχητή»; Μπορεί η χλαμύδα να βγαίνει πιο φτηνά.

2/2: Ο σεισμολόγος κ. Τσελέντης ενημερώνει τους φόλουέρς του για τους σεισμούς στη Σαντορίνη: «ΚΑΛΗΜΕΡΑ ΣΑΣ. Αρχικά δεν χρειάζεται πανικός γιατί ο πανικός είναι ο μεγαλύτερος φονιάς. ΑΛΛΑ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΕΓΓΡΗΓΟΡΣΗ, ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΔΕΙΝΩΝΕΤΑΙ!» Πού να χρειαζόταν και πανικός δηλαδή.

3/2: Το δόγμα του ελληνικού ναυτικού αλλάζει και από «αμιγώς αποτρεπτικό κι αμυντικό» μετατρέπεται σε «επιθετικό εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο». Το βασικότερο πρόβλημα που αναδύεται είναι το πώς θα περιγράφεται πλέον η παραγωγή στολών, γιατί η φράση «το ελληνικό επιθετικό-εφόσον-αυτό-κριθεί-απαραίτητο οικοσύστημα» ακούγεται κάπως περίεργη...